

[Kirstine Ladefoged Jensen.]

nogle af Grønlandskommissionens udmærkede forslag er blevet bragt ud i livet.

Det er vist efterhånden klart for enhver, der arbejder med de grønlandske problemer af i dag, at man overhovedet ikke kan sætte for stærkt ind på almindelig folkeoplysning. Først og fremmest skal naturligvis skolerne udbygges, men hele den brede befolkning trænger til åndelig næring for at kunne klare sig i alt det nye, der dukker op. Man må her på en så letfattelig måde som muligt tage sigte på at lære grønlænderne samfunds- og ansvarsfølelse, men også økonomisk sans.

Der er også fra anden side sagt, at grønlænderne i dag tørster efter oplysning, efter at læse og lære, først og fremmest bøger af oplysende art og ikke blot almindelig underholdningslitteratur. Danmark må naturligvis fortsat i sit arbejde have det mål for øje at føre grønlænderne frem til at have kår jævnbrydige med andre menneskers i kongeriget. Grønlænderne må lære at begå sig i den verden, de vil i forbindelse med, og som heller ikke nogen magt i verden kan forhindre dem i at komme i forbindelse med. Har vi danske evne og vilje til sammen med grønlænderne at bygge det fundament op, der er nødvendigt økonomisk og åndeligt, da vil også Danmark og Grønland i fremtiden være knyttet nær sammen. Man må forstå, at det er ikke os, der ønsker at påtvinge grønlænderne vor kultur, men det er grønlænderne, som kommer til os og beder om at få del i vor kultur.

Til sidst skal jeg sige nogle få ting angående forslaget om sundhedsvæsenet. Sundhedsvæsenet er et af de områder, der stærkest har tiltrukket opmærksomheden om Grønland. Man har, allerede længe før kommissionen blev nedsat, været klar over, at sundhedsforholdene og det grønlandske sundhedsvæsen ikke var helt tilfredsstillende. Medicinaldirektør Frandsen tog i 1946 initiativet til at sende to amtslæger her fra Danmark op for at undersøge de sundhedsmæssige forhold og derefter afgive en indstilling til sundhedsstyrelsen om, hvad de havde iagttaget. Disse amtslæger skulle også fremkomme med forslag til forbedring af forholdene deroppe. De to amtslæger afgav efter at være kommet hjem en meget fyldig og god rapport til sundhedsstyrelsen, og den del af kommissionen, der har haft med det sundhedsmæssige at gøre, har i meget høj grad kunnet bygge på de oplysninger og forslag, rapporten fremsætter angående sundhedsforholdene i Grønland. Kommissionens forslag er dog i visse hen-

seender blevet noget mere vidtgående end amtslægerne.

Det grønlandske sundhedsvæsen er jo udviklet gennem en årrække, og der er stadig sket fremskridt også på det område deroppe. Antallet af læger, sygeplejersker og jordemødre er forøget, ligesom der har fundet betydelig udbygning af hospitalerne sted. Forholdene på dette område i Grønland kan ikke direkte sammenlignes med forholdene i Danmark. Det siger sig selv, at i et land af det format med den uhyre spredte bebyggelse kan sundhedsvæsenet umuligt gøres så effektivt, som det kan herhjemme.

De sundhedsmæssige forhold hænger i Grønland meget nøje sammen med andre forhold. Hygiejns stade hænger intimt sammen med de sociale forhold, med erhvervsmuligheder og naturligvis ikke mindst med det kulturelle stade, befolkningen står på. Skal den almindelige hygiejne føres ud i befolkningen, kræves det, at de enkelte mennesker forstår betydningen af den. Et af de store problemer deroppe er vandforsyningen, der hidtil har været uhyre vanskelig. Ligeledes hører der naturligvis til en forbedret hygiejne langt bedre boligforhold, end man har nu. Men trods sygdomme og manglende hygiejne er samfundet stadig gået frem, og antallet af mennesker har været stærkt stigende. De sundhedsmæssige forhold hænger selvfølgelig uhyre meget sammen med de økonomiske forhold, og udviklingen på dette område vil skride frem i takt med en bedre økonomi. Medicinalpersonalet i Grønland må jævnt forøges, efter som der bliver brug for det, og der må skaffes rimelig adgang til speciallægehjælp.

Langt de alvorligste sygdomme i Grønland i dag er tuberkulose og kønssygdomme. Dr. med Johs. Holm, der har iværksat tuberkulosebekæmpelse mange andre steder i verden, har på foranledning af sundhedsstyrelsen foreslået, at alle smittefarlige tuberkulosepatienter med deres familier samledes i en sanatoriekoloni. Der er vist ingen tvivl om, at hvis man gjorde det, ville man hurtigt nå resultater med hensyn til tuberkulosebekæmpelsen. Når man dog i kommissionen ikke har ment at kunne gå den vej, hænger det sammen med, at man af menneskelige grunde ikke har ment at kunne gå med til at skabe en sådan koloni udelukkende af mennesker, der led af tuberkulose. Det tuberkulosesanatorium og kysthospital, man foreslår at oprette, må anses for absolut påkrævet.

En anden ting, der vil vise sin virkning deroppe, er Calmettevaccinationen. Den